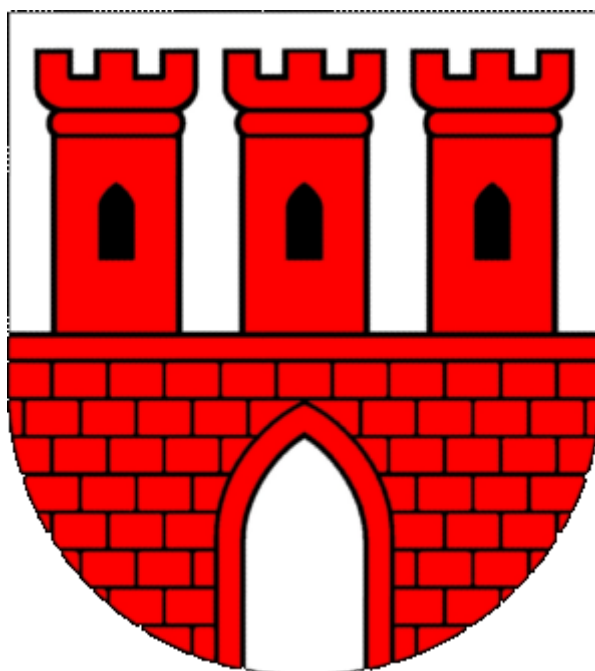

GMINNY PROGRAM WSPIERANIA RODZINY W GMINIE GĄSAWA NA LATA 2018-2020

Gąsawa, 2017 rok

SPIS TREŚCI

WSTĘP	3
I. UWARUNKOWANIA PRAWNE REALIZACJI PROGRAMU	4
II. DIAGNOZA SPOŁECZNO – DEMOGRAFICZNA GMINY GĄSAWA	4
III. ZASOBY GMINY GĄSAWA	9
IV. CELE, ZAŁOŻENIA I REALIZACJA GMINNEGO PROGRAMU WSPIERANIA RODZINY	10
1. Cele Programu	10
2. Założenia Programu	10
3. Zadania Programu	11
4. Odbiorcy Programu	12
5. Przewidywane efekty realizacji Programu	12
6. Realizatorzy Programu	12
7. Źródła finansowania	13
8. Monitoring i ewaluacja	13
ZAKOŃCZENIE	14

WSTĘP

Gminny Program Wsparcia Rodziny w Gminie Gąsawa na lata 2018-2020 jest strategicznym dokumentem Gminy opracowanym, w celu realizowania przez wspólnotę samorządową konstytucyjnej zasady udzielenia szczególnej pomocy rodzinie i dziecku.

Podstawową zasadą Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej jest ochrona prawna rodziny. Rodziny znajdujące się w trudnej sytuacji materialnej i społecznej, zwłaszcza wielodzietne i niepełne, mają prawo do szczególnej pomocy ze strony władz publicznych. Rodzina to podstawowa komórka społeczna składająca się z rodziców i dzieci. Zapewnia ciągłość biologiczną społeczeństwa i przekazuje dziedzictwo kulturowe następnym pokoleniom. Stanowi ona pierwsze naturalne i podstawowe środowisko wychowawcze z którym styka się dziecko. Jest pierwszą instytucją wychowawczą, w której przebiega proces socjalizacji dzieci, kształtowanie ich osobowości oraz przygotowanie do przyszłych ról społecznych. Prawidłowemu funkcjonowaniu rodziny zagraża jednak szereg czynników, wśród których istotny wpływ mają zjawiska patologiczne. Ich oddziaływanie czyni daną rodzinę dysfunkcyjną. Rodzina dotknięta nimi bez pomocy z zewnątrz często nie potrafi sprostać swoim obowiązkom względem dzieci, rozwiązywać swoich problemów i wyjść z sytuacji kryzysowych.

Podmiotem realizującym ten cel na poziomie gminy Gąsawa jest Ośrodek Pomocy Społecznej w Gąsawie. Realizowane w ramach niniejszego Programu zadania koncentrować będą się nie tylko na dziecku ale na całej rodzinie, również w sytuacjach, gdy dziecko umieszczone zostanie poza rodziną biologiczną, w celu umożliwienia mu powrotu do tej rodziny. Pomoc powinna koncentrować się na wspomaganiu osób i rodzin wymagających wsparcia w osiągnięciu możliwie pełnej aktywności społecznej, a także wzmocnieniu lub odzyskaniu zdolności do pełnego i samodzielnego funkcjonowania w społeczeństwie.

I. UWARUNKOWANIA PRAWNE REALIZACJI PROGRAMU

Zadania przyjęte do realizacji, w ramach niniejszego Programu są spójne z kierunkami działań przyjętymi w szczególności w następujących aktach prawnych:

- Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. Nr 78 poz. 483 z późn. zm.);
- Ustawa z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2017 r., poz. 697);
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2015 r., poz. 1390 z późn. zm.);
- Ustawa z dnia 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2016 r., poz. 487);
- Ustawa z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2017 r., poz. 1769)

Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2018-2020 wyznacza priorytety i cele do realizacji oraz wskazuje na przebieg procesu monitorowania programu.

II. DIAGNOZA SYTUACJI RODZIN W GMINIE GĄSAWA

Gmina Gąsawa jest gminą wiejską, położona jest w województwie kujawsko – pomorskim, w powiecie żnińskim. W skład sołectw gminy Gąsawa wchodzi następujące miejscowości: Annowo, Biskupin, Chomiąza Szlachecka, Drewno, Gąsawa, Głowy, Godawy, Gogółkowo, Komratowo, Laski Małe i Laski Wielkie, Łysinin, Marcinkowo Dolne, Marcinkowo Górne, Nowawieś Pałucka, Obudno, Oćwieka, Pniewy, Piastowo, Ryszewko, Szelejewo . Na terenie gminy Gąsawa znajduje się:

- Szkoła Podstawowa w Gąsawie
- Szkoła Podstawowa w Szelejewie,
- Szkoła Podstawowa w Laskach Wielkich,
- Samorządowe Przedszkole w Gąsawie,
- Punkt przedszkolny w Szelejewie oraz punkt przedszkolny w Laskach Wielkich.

Gminę Gąsawa według stanu na dzień 30 września 2017 roku zamieszkiwało **5394** mieszkańców. Poniżej w tabeli nr 1 przedstawiono liczbę ludności, która zamieszkiwała Gminę Gąsawa w latach 2015-2017.

Tabela 1. Stan ludności w gminie Gąsawa w latach 2015 – 2017 (stan na dzień 30.09.2017r.) z podziałem na wiek i płeć

	Rok 2015	Rok 2016	Rok 2017 (stan na dzień 30.09.2017r.)
Ogółem	5398	5358	5394
KOBIETY			
Wiek 0 - 18	535	524	541
Wiek produkcyjny 19-60	1608	1576	1555
Wiek emerytalny > 60	570	586	605
Ogółem	2713	2686	2701
MĘŻCZYŹNI			
Wiek 0-18	574	577	593
Wiek produkcyjny 19-65	1829	1804	1791
Wiek emerytalny > 66	282	291	309
Ogółem	2685	2672	2693

Źródło: *Urząd Gminy w Gąsawie – Ewidencja ludności*

Z powyższych danych wynika, że liczba mieszkańców gminy Gąsawa systematycznie wzrasta. Jednak na przestrzeni ostatnich lat można zaobserwować spadek liczby kobiet i mężczyzn w wieku produkcyjnym, natomiast wzrosła liczba osób w wieku

przedprodukcyjnym 0-18 oraz wieku emerytalnym. Dynamikę tą w latach 2015-2017 pokazuje powyższa tabela.

Tabela 2. Rynek pracy w powiecie żnińskim w latach 2015 – 2017

	Rok 2015	Rok 2016	Rok 2017 (stan na dzień 30.09.2017r.)
Bezrobotni ogółem	4196	3942	3163
Bezrobotni długotrwale	2350	2206	1857
Bezrobotni z prawem do zasiłku	936	819	578

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Żninie

Tabela 3. Rynek pracy w Gminie Gąsawa w latach 2015-2017.

	Rok 2015	Rok 2016	Rok 2017 (stan na dzień 30.10.2017r.)
Bezrobotni ogółem	357	347	282
Bezrobotni z prawem do zasiłku	86	74	46

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Żninie

Z analizy powyższych danych zawartych w tabeli 2 i tabeli 3 zauważyć można spadek osób bezrobotnych w powiecie żnińskim jak i w Gminie Gąsawa, w szczególności odnotowano spadek liczby osób bezrobotnych z prawem do zasiłku. Liczba osób bezrobotnych z gminy Gąsawa stanowi 8,92 % osób bezrobotnych powiatu żnińskiego. Gmina Gąsawa jest obszarem wiejskim także wnioskować można, że w okresie wiosenno – jesiennym stopa bezrobocia jest niższa niż w okresie zimowym.

Diagnoza lokalna dotycząca funkcjonalności rodzin w zakresie pełnienia funkcji opiekuńczo – wychowawczych została dokonana w oparciu o dane z Ośrodka Pomocy Społecznej. Punktem wyjścia do określenia zadań Gminnego Programu Wspierania Rodziny jest analiza danych o osobach i rodzinach objętych wsparciem Ośrodka Pomocy Społecznej w Gąsawie. System pomocy społecznej w 2017 roku obejmował wsparciem 282 rodzin, w których przebywało 843 osób. Gminę Gąsawa według stanu na dzień 30 września 2017 roku zamieszkiwało 5394 osób.

Tabela 3. Powody przyznania pomocy w Gminie Gąsawa w latach 2015 – 2017

Powody przyznania pomocy	Rok 2015		Rok 2016		Rok 2017 (stan na dzień 30.09.2017r.)	
	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
Ubóstwo	107	352	112	346	82	242
Niepełnosprawność	38	112	33	89	30	75
Bezrobocie	98	331	87	267	63	207
Długotrwała lub ciężka choroba	45	152	52	151	43	122
Bezradność w sprawach opiek. - wych. i prowadzenia gosp. domowego	32	115	31	107	25	86
Alkoholizm	3	6	2	4	2	4
Przemoc w rodzinie	2	8	8	30	3	9
Potrzeby ochrony macierzyństwa lub wielodzietności	21	116	21	119	13	75
Zdarzenia losowe	1	4	3	14	0	0
Trudności przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	0	0	1	1	2	2

Źródło: dane Ośrodka Pomocy Społecznej w Gąsawie.

Z przedstawionej tabeli wynika, że w latach 2015 - 2017 roku liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej maleje.

W 2017 roku głównym powodem przyznawania świadczeń było ubóstwo. Kolejnymi najczęściej występującymi powodami udzielania pomocy były bezrobocie, długotrwała lub ciężka choroba, niepełnosprawność i bezradność w sprawach opiekuńczo - wychowawczych. Wśród osób ubiegających się o wsparcie w ramach ustawy o pomocy społecznej ubóstwo i bezrobocie pozostają jednym z głównych powodów. Bezradność w sprawach opiekuńczo- wychowawczych zdiagnozowano na 5 miejscu, w 25 środowiskach (osób w rodzinie 86).

Gmina Gąsawa (Ośrodek Pomocy Społecznej) opracowała i uchwaliła w 2015 r. trzyletni Program Wspierania Rodziny w Gminie Gąsawa na lata 2015-2017.

Głównym celem program było stworzenie optymalnych warunków do wychowywania dzieci w środowisku rodziny biologicznej oraz wspieranie rodzin dysfunkcyjnych w prawidłowym wypełnianiu obowiązków opiekuńczo – wychowawczych w gminie Gąsawa.

Realizując zadania określone w ustawie o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej Ośrodek Pomocy Społecznej w Gąsawie w latach 2015-2017 zatrudniał 1 asystenta rodziny.

W roku 2015 asystent rodziny pracował z 10 rodzinami, w roku 2016 z 11 rodzinami, natomiast w 2017 roku z 12 rodzinami, które liczyły 19 osób dorosłych oraz 28 dzieci.

Pod opieką Ośrodka Pomocy Społecznej w Gąsawie znajduje się 282 rodziny (osób w rodzinie 843). Przyczyny tych trudności wynikają z niskich kompetencji wychowawczych, przemocy, uzależnień, chorób psychicznych, czy pogorszeniu statusu rodziny, w tym bezrobocia i ubóstwa. Przy zapewnieniu wsparcia i pomocy pracowników socjalnych, asystenta rodziny i uzyskania pomocy z innych instytucji w znacznym stopniu zwiększają się szanse na pozostanie dziecka w rodzinie biologicznej

W sytuacji, gdy rodzice znaleźli się w trudnej sytuacji życiowej i nie są w stanie sami wypełniać należycie funkcji opiekuńczo – wychowawczych wobec dzieci o potrzebie umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej decyduje Sąd Rodzinny. Natomiast Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie wykonuje postanowienia Sądu, zapewniając opiekę, a gmina właściwa ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed umieszczeniem go po raz pierwszy w pieczy zastępczej albo w rodzinnym domu dziecka ponosi odpowiednio wydatki:

1. 10% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka w pierwszym roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej.

2. 30% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka w drugim roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej.
3. 50 % wydatków na opiekę i wychowanie dziecka w trzecim roku i następnych latach pobytu dziecka w pieczy zastępczej.

W gminie Gąsawa liczba dzieci w rodzinach zastępczych w 2017 roku wynosiła 5 w tym:

- w spokrewnionych rodzinach zastępczych 3 dzieci,
- w niezawodowych rodzinach zastępczych 2 dzieci,

III. ZASOBY GMINY GĄSAWA

Program wspierania rodziny na lata 2018-2020 będzie służył realizacji gminnej polityki rodzinnej. Działania na rzecz dziecka i rodziny realizują instytucje opisane w poniższej tabeli 4.

Tabela 4. Instytucje realizujące działania na rzecz dziecka i rodziny w Gminie Gąsawa:

Urząd Gminy ul. Żnińska 8 88- 410 Gąsawa	przyznawanie i wypłacanie dodatków mieszkaniowych, przyznawanie i wypłacanie dodatków energetycznych
Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej ul. Żnińska 19 88-410 Gąsawa	Praca socjalna, wsparcie asystenta rodziny, pomoc finansowa, rzeczowa, dożywianie dzieci w szkołach, aktywizacja społeczno - zawodowa, wspieranie aktywności lokalnej, organizacja wypoczynku letniego.
Gminna Komisja Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, ul. Żnińska 8 88-410 Gąsawa	Wsparcie psychologiczne, przygotowywanie i realizowanie programów profilaktycznych i edukacyjnych wspierających wychowanie dzieci, młodzieży, organizacja wypoczynku letniego, poradnictwo psychologiczne, prawne, świetlice środowiskowe; - przeciwdziałanie problemom dotyczącym nadużywania alkoholu.
Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie przy OPS w Gąsawie, ul. Żnińska 19 88-410 Gąsawa	Wsparcie i pomoc rodzinom w przezwyciężeniu problemów wynikających z przemocy.

Placówki oświatowo- wychowawcze z terenu gminy Gąsawa: – 3 szkoły podstawowe; – 1 przedszkole; – 2 punkty przedszkolne;	Działalność edukacyjno- wychowawcza, psychologiczno -edukacyjna, wsparcie pedagogiczne, psychologiczne dla rodziców i dzieci, realizacja programów edukacyjnych.
Placówki służby zdrowia	Działalność w zakresie profilaktyki i opieki zdrowotnej
Organizacje pozarządowe oraz Parafie z terenu gminy Gąsawa	Działalność charytatywna, pomoc finansowa, pomoc rzeczowa, organizowanie wypoczynku;

Źródło: opracowanie własne.

W Gminie Gąsawa funkcjonuje szeroki wachlarz form pomocy dla dziecka i rodziny ze strony powyższych instytucji. Są to zarówno poradnictwa jak i konkretne usługi, które wspierają zwalczanie bezradności opiekuńczo wychowawczej, zajmują się profilaktyką, walką z sytuacjami kryzysowymi, nałogami itp.. Instytucje wspierają i pomagają, w stworzeniu optymalnych warunków do wychowywania dzieci w środowisku rodziny biologicznej.

IV. CELE, ZAŁOŻENIA I REALIZACJA GMINNEGO PROGRAMU WSPIERANIA RODZINY

1. Cele Programu

Głównym celem Programu jest stworzenie optymalnych warunków do wychowywania dzieci w środowisku biologicznej rodziny oraz wspierania rodzin dysfunkcyjnych w prawidłowym wypełnianiu obowiązków opiekuńczo - wychowawczych w gminie Gąsawa.

Cele szczegółowe:

- 1) Budowanie bezpieczeństwa socjalnego rodzin;
- 2) Wspomaganie potencjału rozwojowego rodziny;
- 3) Wspomaganie dziecka w środowisku szkolnym;
- 4) Podejmowanie działań koordynujących wobec podmiotów zajmujących się rodzinami dysfunkcyjnymi;

2. Założenia Programu

Gminny Program Wspierania Rodziny jest dokumentem przewidzianym do realizacji na lata 2018-2020. Głównym założeniem Programu jest stworzenie wielopłaszczyznowego wsparcia rodziny poprzez działanie mające służyć:

- wspieraniu potencjału rozwojowego rodziny, biologicznej na wczesnym etapie jej funkcjonowania,
- wzmocnieniu systemu gwarantującego prawidłowy proces wychowawczy oraz ochrony dzieci przed nieprzystosowaniem społecznym, marginalizacją i wykluczeniem,
- poprawie sytuacji dziecka w środowisku szkolnym poprzez wzbogacanie oferty edukacyjnej oraz wspieranie uczniów wymagających pomocy,
- zwiększeniu poziomu bezpieczeństwa dzieci, młodzieży i rodziny poprzez prowadzenie stosownych działań profilaktycznych, edukacyjnych i wychowawczych w środowisku,
- zapobieganiu powstawania sytuacji kryzysowych wymagających interwencji oraz skuteczne reagowanie w sytuacjach już zaistniałych poprzez udzielanie wielopłaszczyznowego wsparcia.
- koordynowaniu wsparcia udzielanego kobiecie w ciąży i rodzinie dziecka narodzonego w tzw. ciąży trudnej.

3. Zadania Programu

Harmonogram Programu Wspierania Rodziny na lata 2018-2020 w gminie Gąsawa został przedstawiony, w formie poniższej tabeli nr.

Tabela 5. Harmonogram Programu.

L.p.	Zadania	Działania	Termin realizacji	Realizatorzy	Wskaźniki
1.	Udzielanie wsparcia i pomocy rodzinie przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczej - wychowawczej	1) Praca socjalna skierowana na rzecz rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczej – wychowawczych, poradnictwo specjalistyczne 2) udzielenie pomocy finansowej i rzeczowej,	2018-2020	Wszystkie podmioty uczestniczące w realizacji Programu	- ilość porad udzielonych - ilość rodzin objętych pomocą finansową, rzeczową, ilość dzieci dożywianych w szkołach, - ilość

		pomoc w formie dożywiania dzieci w szkołach, udzielenie dzieciom stypendiów szkolnych; 3) wsparcie asystenta rodziny, pracownika socjalnego w opiece i wychowaniu dzieci			przyznanych stypendiów szkolnych, - ilość kontraktów socjalnych
2.	Doskonalenie współpracy pomiędzy instytucjami i podmiotami działającymi na rzecz dzieci i rodziny	1) Współpraca szkół, policji, służby zdrowia, kuratorów, Gminnej komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Zespołu Interdyscyplinarnego, organizacji pozarządowych oraz innych instytucji, 2) stała współpraca z PCPR jednostką realizującą działania z zakresu pieczy zastępczej, 3) doskonalenie kadry	2018-2020	Wszystkie podmioty uczestniczące w realizacji Programu	-liczba spotkań, szkoleń konferencji itp.

Źródło: opracowanie własne.

4. Odbiorcy Programu

Odbiorcami Gminnego Programu Wspierania Rodziny są:

- 1) Rodziny przeżywające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo -wychowawczych;
- 2) Dzieci i młodzież którym rodzina nie zapewnia należytej opieki;
- 3) Przedstawiciele instytucji oraz służb pracujących na rzecz dzieci.

5. Przewidywane efekty realizacji Programu

Spodziewanym efektem realizacji Programu ma być polepszenie sytuacji dziecka i rodziny, poczucia bezpieczeństwa socjalnego, ograniczenie patologii społecznej, zminimalizowanie negatywnych zachowań oraz stworzenie skutecznego wsparcia dla rodziny i dziecka. Stworzenie wielopłaszczyznowego wsparcia dla rodzin przeżywających trudności opiekuńczo – wychowawcze.

6. Realizatorzy Programu

Koordynatorem Programu jest Ośrodek Pomocy Społecznej w Gąsawie przy współpracy z następującymi instytucjami:

1. Urząd Gminy w Gąsawie,

2. Zespół Interdyscyplinarny z siedzibą w Gąsawie,
3. Komendą Powiatową Policji,
4. Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Gąsawie,
5. Placówki oświatowe i kulturalne,
6. Placówki Służby Zdrowia,
7. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Żninie,
7. Organizacjami pozarządowymi.

7. Źródła finansowania

Realizacja Programu będzie odbywać się w zakresie posiadanych środków budżetu gminy, budżetu państwa oraz środków pozabudżetowych pozyskanych z innych źródeł.

8. Monitoring i ewaluacja

Koordynatorem programu jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Gąsawie. Monitoring będzie polegał na zbieraniu i analizowaniu danych dotyczących zrealizowanych zadań w ramach przedmiotowego programu, we współpracy z podmiotami zaangażowanymi w jego realizację.

Przedmiotem ewaluacji będzie skuteczność podejmowanych działań w oparciu o analizę założonych wskaźników. Kierownik Ośrodka Pomocy Społecznej w Gąsawie co roku do 31 marca przedkłada Radzie Gminy sprawozdanie merytoryczne i finansowe z realizacji programu.

ZAKOŃCZENIE

Gminny Program Wsparcia Rodziny w Gminie Gąsawa na lata 2018-2020 zakłada stworzenie optymalnych warunków dla poprawy jakości życia rodzin , w szczególności dzieci. Wsparcie rodziny będzie miało charakter profilaktyczny, ochronny a rodzinie w pierwszej kolejności zostaną stworzone możliwości samodzielnego zmierzenia się ze swoimi problemami. Tylko wtedy można zwiększyć szanse rodzin na prawidłowe funkcjonowanie w środowisku oraz wykorzystanie własnej aktywności i wewnętrznego potencjału w celu zdobywania nowych umiejętności.

Przewodniczący Rady Gminy

Mariusz Kazik

Opracowała: Paulina Kranz

Gąsawa, 07.12.2017 r.